

**การบรรยายสัมมนาวิชาการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จังหวัดขอนแก่น
“2016 เศรษฐกิจอีสานปีแห่งความท้าทาย”**

โดย

ดร.ชนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

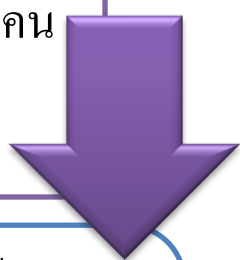
ประธานกลุ่มบริษัท วี-เชิร์ฟ

วันที่ 22 เมษายน 2559

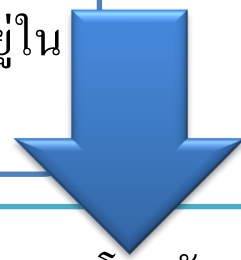
ณ ห้องแก่นนครา บอลรูม โรงแรมวีวิชขอนแก่น

ความสำคัญ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 20 จังหวัด ประชากร (ปี 2558) 21,916,034 คน
ขนาดเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 10.19 ของเศรษฐกิจทั้งประเทศ

จังหวัดนครราชสีมา (พ.ศ.2557) เป็นจังหวัดซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)
อันดับ 1 ของภาคมูลค่า 245,248 ล้านบาท แต่อยู่ในลำดับที่ 11 ของประเทศ และจังหวัด
ขอนแก่นซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับสองของภาคมีมูลค่า 187,348 ล้านบาท อยู่ใน
ลำดับที่ 16 ของประเทศ

10 จังหวัดซึ่งมีรายได้ต่ำสุดของประเทศ พบว่า 8 จังหวัดอยู่ในภาคอีสาน โดยจังหวัด
หนองบัวลำภูอยู่ในลำดับที่ 76 เป็นจังหวัดยากจนสุดของประเทศ เทียบกับจังหวัดระยอง
ซึ่งมีรายได้ต่อคนสูงสุดอยู่ในลำดับ 1 ของประเทศ ช่องว่างห่างกันถึง 23 เท่า แสดงให้เห็น
ถึงการกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำ

รายชื่อจังหวัดในประเทศไทยเรียงตามผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาตลาดปัจจุบัน
(GPP; Gross Provincial Product at Current Market Prices) ของแต่ละปี

ลำดับ	จังหวัด	พ.ศ. 2557
1	กรุงเทพมหานคร	4,128,734.00
2	ระยอง	874,547.00
3	ชลบุรี	716,051.00
4	สมุทรปราการ	655,304.00
5	พระนครศรีอยุธยา	365,966.00
6	สมุทรสาคร	335,602.00
7	ฉะเชิงเทรา	323,528.00
8	ปทุมธานี	321,886.00
9	นครปฐม	261,676.00
10	นนทบุรี	254,643.00
11	นครราชสีมา	245,248.00
12	เชียงใหม่	221,216.00
13	สงขลา	219,329.00
14	ปราจีนบุรี	217,106.00
15	สระบุรี	208,060.00
16	ขอนแก่น	187,348.00
17	สุราษฎร์ธานี	168,086.00
18	ราชบุรี	153,824.00
19	ภูเก็ต	137,901.00
20	นครศรีธรรมราช	136,562.00
21	กำแพงเพชร	113,006.00
22	นครสวรรค์	110,864.00
23	อุบลราชธานี	104,480.00
24	จันทบุรี	104,204.00
25	อุดรธานี	103,059.00

ลำดับ	จังหวัด	พ.ศ. 2557
26	เชียงราย	95,995.00
27	ลพบุรี	94,816.00
28	พิษณุโลก	88,615.00
29	กาญจนบุรี	87,101.00
30	เพชรบูรณ์	80,008.00
31	สุพรรณบุรี	79,121.00
32	ลำพูน	75,812.00
33	กระบี่	75,413.00
34	ประจวบคีรีขันธ์	74,972.00
35	บุรีรัมย์	74,648.00
36	ชุมพร	70,921.00
37	ร้อยเอ็ด	66,693.00
38	สุรินทร์	66,135.00
39	ลำปาง	64,750.00
40	ตรัง	63,678.00
41	ศรีสะเกษ	62,762.00
42	เพชรบุรี	59,932.00
43	ชัยภูมิ	55,383.00
44	กาฬสินธุ์	51,771.00
45	พิจิตร	51,101.00
46	สกลนคร	49,605.00
47	มหาสารคาม	48,772.00
48	ปัตตานี	46,864.00
49	สุโขทัย	45,169.00
50	ตาก	44,340.00
51	พังงา	42,880.00

ลำดับ	จังหวัด	พ.ศ. 2557
52	เลย	42,737.00
53	ยะลา	39,477.00
54	นครพนม	38,854.00
55	นราธิวาส	37,982.00
56	ตราด	36,999.00
57	อุตรดิตถ์	36,643.00
58	สระแก้ว	35,997.00
59	หนองคาย	34,621.00
60	พะเยา	32,738.00
61	พัทลุง	32,702.00
62	สตูล	31,191.00
63	ชัยนาท	31,164.00
64	อุทัยธานี	28,983.00
65	น่าน	27,205.00
66	สิงห์บุรี	25,754.00
67	ยโสธร	25,731.00
68	แพร่	25,582.00
69	นครนายก	24,769.00
70	อ่างทอง	24,406.00
71	ระนอง	22,688.00
72	บึงกาฬ	22,459.00
73	มุกดาหาร	22,322.00
74	หนองบัวลำภู	20,730.00
75	สมุทรสงคราม	18,621.00
76	อำนาจเจริญ	15,313.00
77	แม่ฮ่องสอน	11,078.00

สถานะเศรษฐกิจภาคอีสานไตรมาสแรกปี 2559 (1)

ปัญหาภัยแล้ง ป้างัยเสี่ยงภาคเกษตร

มีจำนวนเกษตรกรประมาณ 2.746 ล้านครัวเรือน (46.5% ของประเทศ)

ผลิตผลทางเกษตรหลักของภาคอีสานคือข้าวนาปี เป็นลักษณะเกษตรแบบยังชีพ แต่ราคาข้าวขาวเปลือก 5% ยังอยู่ในระดับราคาค่อนข้างต่ำ ภาพรวมของประเทศการส่งออกข้าว (เชิงเงินบาท) ในช่วงมกราคมถึงกุมภาพันธ์ของปี 2558 ลดถอยติดลบ -10.83 เป็นการติดลบต่อเนื่อง 2 ปี

ยางพาราถดถอยติดลบ -14.65 เป็นการติดลบต่อเนื่อง 4 ปี ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังช่วงมกราคม-กุมภาพันธ์ หดตัวร้อยละ -10.07

ดัชนีผลผลิตพืชสำคัญเดือนมกราคม 2559 ติดลบร้อยละ -8.7 และปี 2558 ทั้งปีติดลบร้อยละ -3.6 เป็นปัจจัยลดอำนาจซื้อของประชาชน

สถานะเศรษฐกิจภาคอีสานไตรมาสแรกปี 2559 (2)

ภาคอุตสาหกรรมการผลิต

มีแรงงานในระบบประกันภัยสังคม 387,526 คน

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเดือนมกราคมหดตัวร้อยละ -9.5 เป็นการถดถอยต่อเนื่องเข้าสู่ปีที่ 3 อุตสาหกรรมซึ่งผลิตและจำหน่ายในภูมิภาคได้รับผลกระทบจากกำลังซื้อของเกษตรกรที่ลดลง

การลงทุนภาคเอกชนในเดือนมกราคมถดถอยร้อยละ -5.8 ขณะที่ปี 2558 ถดถอยร้อยละ -3.0 และปี 2557 ถดถอยร้อยละ -5.0 เป็นการติดลบต่อเนื่องเข้าสู่ปีที่ 3

ไตรมาสแรกของปี 2559 ตัวเลขคำสั่งโรงงานอุตสาหกรรม (รง.4) **ทั้งประเทศ**ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.75 มูลค่าการลงทุน 1.13 แสนล้านบาท มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 เป็นสัญญาณทางบวกต่อการลงทุนของภาคอีสานในช่วงครึ่งปีหลัง

กำลังการผลิตโดยรวมส่วนใหญ่กระจายอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุรธานี เช่น อุตสาหกรรมส่งออกเสื้อผ้าและกีฬาสำเร็จรูป อุตสาหกรรมหล่อเหล็กและโลหะ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนประกอบยานยนต์และจักรยานยนต์ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมเสาเข็ม-คอนกรีต-อัดแรง อุตสาหกรรมทำอิฐและวัสดุก่อสร้าง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรใช้ในการเกษตร ฯลฯ

สถานะเศรษฐกิจภาคอีสานไตรมาสแรกปี 2559 (3)

1

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ชะลอตัวต่อเนื่องมา 3 ปี ทำให้นักท่องเที่ยวรวมถึงการจับสัมมนาทั้งภาครัฐและเอกชนลดลง อัตราการเข้าพักโรงแรมในช่วง 2 ปีอยู่ที่ประมาณร้อยละ 42.0

2

ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนเกี่ยวข้องกับการค้าส่ง-ค้าปลีก ยังขยายตัวได้ในระดับที่ไม่ค่อยดีนัก โดยปี 2558 ทั้งปีการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ร้อยละ 1 สะท้อนจากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเดือนมกราคมลดลงร้อยละ 0.31 เทียบกับปี 2558 ลดลงติดลบร้อยละ 1.11

3

รายจ่ายภาครัฐเดือนมกราคม 2559 ขยายตัวได้ไม่ดีนักที่ร้อยละ 2.8 เทียบกับปี 2558 ทั้งปีติดลบร้อยละ -3.0

4

สำหรับการจ้างงานตัวเลขการว่างงานในเดือนมกราคมยังอยู่ในระดับต่ำประมาณร้อยละ 0.8 ซึ่งอยู่ในอัตราหัวเฉลี่ยของประเทศ ความเสี่ยงการจ้างงานจะมาจากแรงงานใหม่ที่จบการศึกษา โดยเฉพาะ ปวส. และปริญญาตรี ที่ไม่ใช่สายอาชีพโอกาสการว่างงานจะสูงขึ้น

5

ความท้าทายจากปัจจัยทั้งราคาพืชผลตกต่ำและปัจจัยเสี่ยงจากภัยแล้ง ซึ่งฝนอาจทิ้งช่วงยาวไปถึงปลายเดือนพฤษภาคม

6

ข้อกังวลหนี้สินครัวเรือนอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง สะท้อนจากสินเชื่อต่อเงินฝากในปีที่แล้ว สูงถึงร้อยละ 128.9 เศรษฐกิจของอีสานในปี 2559 จึงเป็นความท้าทายอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ภาพรวมเศรษฐกิจภาคอีสาน

เครื่องชี้สำคัญ	2557	2558	2558					2559
			ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ธ.ค.	ม.ค.
ดัชนีมูลค่าผลผลิตพืชสำคัญ	-5.9	-3.6	-3.4	-3.8	-1.7	-5.5	-9.4	-8.7
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	-5.2	-1.9	5.4	-0.2	8.9	-6.3	-3.8	-9.5
ดัชนีการค้า	-6.2	1.5	0.9	2.2	0.3	3.9	8.7	6.5 ^P
อัตราการเข้าพักโรงแรม (ร้อยละ)	46.5	42.7	43.5	41.9	42.8 ^r	40.9 ^r	39.0 ^r	41.6 ^p
ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	-0.4	1.0	0.5	1.4	1.1	1.8	3.0	2.9 ^P
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	-5.0	-3.0	-3.2	-2.9	-0.1	-5.7	-6.1	-5.8 ^P
รายจ่ายภาครัฐ	-5.0	-3.0	-7.5	1.7	-4.7	9.0	25.2	2.8
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	2.26	-1.11	-1.11	-1.10	-1.45	-0.75	-0.62	-0.31
อัตราการว่างงาน	0.7	0.8	0.9	0.7	0.8	0.5	0.4	0.8

ที่มา : รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ (1)

1. ต้องขับเคลื่อนเครื่องยนต์หลักเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจอีสานร้อยละ 80 ขับเคลื่อนจากเครื่องยนต์ 6 กลุ่ม ประกอบด้วยภาคเกษตรสัดส่วน 27.56% อุตสาหกรรมการผลิต 17.24% การศึกษา 13.98% ขายส่ง-ขายปลีก 10.81% ใช้จ่ายภาครัฐ 5.11% ก่อสร้าง-อสังหาริมทรัพย์ 5.02% จำเป็นที่จะต้องมีการกระตุ้นและขับเคลื่อนในกลุ่มเหล่านี้มากกว่าที่จะไปในภาคส่วนที่มีผลต่อเศรษฐกิจค่อนข้างน้อย

2. การเตรียมรับมือความเสี่ยงจากภัยแล้ง

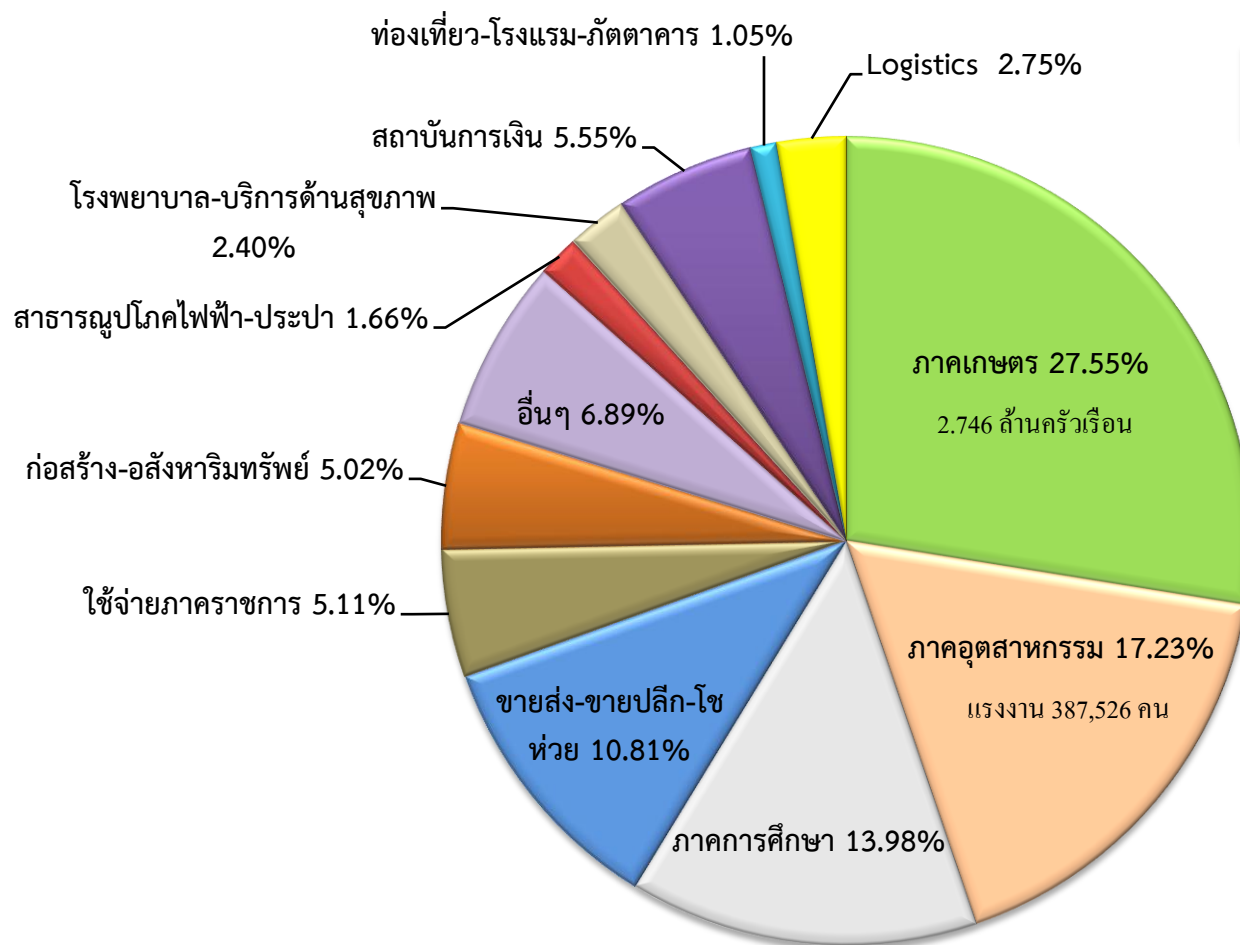
ภาคเกษตรมีสัดส่วนอยู่ในระบบเศรษฐกิจภาคอีสานสูงถึง 1 ใน 4 และประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ซึ่งภัยแล้งและการทิ้งช่วงของฝนจะส่งผลกระทบต่อรายได้ หนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้นและกำลังซื้อที่ลดลง

3. การเร่งใช้จ่ายภาครัฐ

จะต้องเร่งเบิกจ่ายงบประมาณและทดแทนรายได้เกษตรกรที่หายไปแต่รายจ่ายภาครัฐของภาคอีสานมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 5.11 ไม่พอที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาคใหญ่ จำเป็นจะต้องเร่งนํางบอัดฉีดของรัฐบาล 1.2 แสนล้านบาท ทั้งงบกระตุ้นเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านและระดับตำบลให้ถึงมือประชาชน

สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แยกตามรายการผลิต ปี 2558

มูลค่าประมาณ 1,445,365 ล้านบาท (P)

ประชากร (2558) = 21.916 ล้านคน

ภาคบริการ	55.23%
ภาคเกษตร	27.55%
ภาคอุตสาหกรรม	17.23%

แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2)

4. การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

ส่งเสริมให้มีการสัมมนาเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามก็มีส่วนอยู่ในระบบเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 1.05% ไม่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้

5. การวางแผนเตรียมการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน

เพื่อทดแทนโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงจีน-ไทย

6. ขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

- แนวทางขับเคลื่อน
- ปัญหาพื้นที่ซึ่งมีแรงงานไม่มาก
- นักลงทุนมีทางเลือกที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศ สปป.ลาว

การรับมือกับความท้าทายของเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน (1)

ภาคอุตสาหกรรม

1. ประเมินสถานะและสุขภาพของธุรกิจ ประเมินภูมิทัศน์ด้านทานรวมทั้งความแข็งแกร่งในการรับมือเศรษฐกิจที่ ขาดความแน่นอนและผันผวนอย่างน้อยถึงปี 2560
2. รักษาสภาพคล่อง กำลังซื้อทั้งประเทศจะไม่ขยายตัวมากและมีความไม่แน่นอนสูง สถาบันการเงินจะระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อ การลงทุนที่ไม่เร่งด่วนควรชะลอไว้ก่อน
3. การขยายตลาดต้องระมัดระวัง ทั้งลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ต้องระมัดระวังการปล่อยเครดิต การเก็บหนี้จะยาวขึ้นและแนวโน้ม NPL ในภาคธุรกิจมีแนวโน้มสูงขึ้น
4. การลดต้นทุนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม การสั่งซื้อวัตถุดิบเท่าที่จำเป็นลดสินค้าคงคลังให้เหลือน้อยที่สุด ให้ความสนใจส่วนสูญเสียในการผลิต รวมทั้งอุดช่องโหว่และการรั่วไหลต่างๆ
5. การสร้างขวัญกำลังใจ ให้กับผู้บริหาร – พนักงาน – ลูกจ้างการรักษาคนเก่งให้อยู่กับองค์กร

การรับมือกับความท้าทายของเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน (2)

ภาคบริการ

1. ค้าปลีก-ค้าส่ง-โชห่วย

กำลังซื้อจะหดตัวจากรายได้ภาคเกษตรที่ถดถอยต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 และในช่วงไตรมาส 2 จะรุนแรงจากปัญหากล้งงบกระตุ้นค้าปลีก-ค้าส่ง และงบกองทุนหมู่บ้าน หากมาในรูปการกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ได้านิสงส์ เงินจะไม่หมุนเวียน ตัวเลขการใช้จ่ายในห้างสรรพสินค้ายังเพิ่มขึ้นในอัตราน้อยเมื่อเทียบกับช่วงปีที่ผ่านมา

2. ภาคท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจีน ส่วนใหญ่นิยมไปเที่ยวทะเล ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวอีสานเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวฝรั่งลดหายไปตามสถานะเศรษฐกิจ โดยนักท่องเที่ยวในเดือนธันวาคมปีที่แล้วลดลงถึงร้อยละ 12.94 ส่งผลกระทบไปถึงร้านค้าขายของฝากและร้านอาหาร

3. ภาคอสังหาริมทรัพย์

ไตรมาส 2 แต่เริ่มมีสัญญาณหดตัวจากสถาบันการเงินซึ่งมีความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ อีกทั้งผู้ซื้อเริ่มมีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตที่ไม่แน่นอน แต่จังหวัดที่มีสถานการศึกษานขนาดใหญ่ผลกระทบอาจมีไม่มากเพราะนักศึกษาจำเป็นต้องมีการเช่าหรือซื้ออสังหาริมทรัพย์

ความเชื่อมั่นเศรษฐกิจอีสาน ปี 2559

1. ความเชื่อมั่นภาคประชาชน ประมาณกึ่งหนึ่งเห็นว่าสภาพเศรษฐกิจพอใช้ได้
2. ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการค้า ยังกังวลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ โดยเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจปี 2559 จะปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันกับปีก่อน
3. ความเชื่อมั่นในภาคอสังหาริมทรัพย์ มีความกังวลเกี่ยวกับอัตราการปฏิเสธสินเชื่อของสถาบันการเงินยังคงอยู่ในระดับสูง ทำให้ลูกค้าซึ่งสั่งจองไม่สามารถที่จะโอนและขายได้ แต่ยังเชื่อมั่นว่ายอดขายจะเพิ่มขึ้นได้เล็กน้อยจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ
4. ความเชื่อมั่นภาคการผลิต ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกค่อนข้างวิตกเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจโลก สำหรับอุตสาหกรรมที่จำหน่ายในประเทศยอดขายอาจทรงตัว โดยภาพรวมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมคาดว่าแนวโน้มธุรกิจและกำลังการผลิตอาจทรงตัวเท่ากับปีที่ผ่านมา

การเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจภาคอีสานเพื่อความยั่งยืน

การพัฒนาภาคอีสานเพื่อความยั่งยืน ต้องกลับมาให้ความสำคัญภาคเกษตร ซึ่งมีเกษตรกรถึง 2.75 ล้านครัวเรือน และภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนเศรษฐกิจสูงถึงร้อยละ 55.23

ต้องมีแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานน้ำเพื่อการเกษตร ให้มีระบบชลประทาน คลองส่งน้ำพร้อมทั้งกำหนดพืชเศรษฐกิจหลักที่เหมาะสมกับพื้นที่

โซนนิ่งการวางผังพื้นที่ใดเหมาะกับเกษตรประเภทใด (Agri-Map) รวมทั้งจัดทำแผนสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าภาคเกษตรด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรต่างๆ

การพัฒนาธุรกิจบริการควรมีการปรับเปลี่ยนยกระดับ เช่น ด้านการท่องเที่ยวซึ่งภาคอีสาน มีศักยภาพแต่กลับมีมูลค่าในระบบเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 1.05 จำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวใหม่หมด

บริการด้านการศึกษามีศักยภาพ เช่น จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม นครราชสีมา อุดรธานี ควรยกระดับให้เป็นศูนย์ศึกษานานาชาติของภูมิภาค โดยให้มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีเทียบเท่าในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะทำให้ภาคอีสานมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเมินตำแหน่งและทิศทางการธุรกิจ

1. วิกฤตคือโอกาส

คู่แข่งอ่อนแอเดินหน้าธุรกิจขยายตลาด เพิ่มไลน์ธุรกิจ และการลงทุน ภายใต้สภาพคล่องของสถาบันการเงินในระดับสูง และดอกเบี้ยต่ำ

2. บริหารความเสี่ยงบนความไม่แน่นอน

ด้วยการใช้ยุทธศาสตร์ตั้งรับ รักษาตลาดดูแลลูกค้าใกล้ชิด ชะลอการลงทุน รักษาสภาพคล่อง

3. วิกฤตคือภัยคุกคาม

กลยุทธ์ด้อยให้เสียหายน้อยที่สุด หรือพยุงธุรกิจรอความหวัง หากธุรกิจอยู่ในสภาพกำลังซื้อหาย ธุรกิจขาดทุนสะสมสูง วงเงินกู้เต็ม สภาพคล่องอยู่ในขีดอันตราย การเพิ่มทุนหากไม่ใช่ทางเลือก.....จะอย่างไร?

END